

Nr 44/1955.

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y r e l -
s e s framställning till Ålands landsting med
förslag till landskapslag om kommunalbeskattning
i landskapet Åland.

I sitt meddelande N 3/1955 till Ålands landsting framhöll landskapsstyrelsen, att en förenhetligad kommunaltaxering är av behovet. Landskapsstyrelsen har nu utarbetat ett förslag, som dels syftar till att ge en överskådlig bild av beskattningsförfarandet, dels syftar till enhetligare beskattningsresultat. Bestämmelserna för stad och landskommuner ha sammanförts i lagförslaget.

Beträffande de rent redaktionella frågorna må anföras följande. I första kapitlet behandlas skattskyldigheten och begreppet skattbar inkomst, härafter följer stadgandena om deklarationsskyldighet och i tredje kapitlet behandlas taxeringsnämndernas sammansättning och det tekniska förfarandet vid taxeringen. Ändringssökande i prövningsnämnd och länsstyrelse behandlas för landskommunernas del i fjärde kapitlet och för Mariehamns stads del i femte kapitlet, emedan gången i taxeringsbesvär företer väsentliga skiljaktigheter i stad och landskommun. Anvisningarna för skattebesvär till högsta instans äro åter samlade för alla kommuners del i lagförslagets sjätte kapitel. Slutligen ingår ett stadgande med hänvisning till att debitering och uppbörd tillhör kommunalförvaltningslagens område.

På grund av det beslut landskapsstyrelsen stannat för beträffande 8 och 9 §§, ha dessa blivit rätt långa, då de beskriva såväl grunderna för boniteringen, som taxeringsnämndens åtgärder före taxeringen och landskapsstyrelsens förfarande vid fastställande av beskattningsgrunderna samt taxeringsnämndens slutliga nettobeskattande. Det hade möjligen varit klarare, om olika skeden av dessa förfaranden kunnat brytas ut till skilda paragrafer, men då tiden för framställningens avgivande redan var långt framskriden, har landskapsstyrelsen i öke medhunnit en sådan omredigering, som medfört ändringar i paragraferingen ända till sista paragrafen.

Bland de sakliga ändringarna av beskattningssystemet må följande redan här påpekas:

Den utdelning åt bolagsman i öppet bolag, som kan anses som lön föreslås bli beskattad på bolagsmannen-löntagarens hemort.

Av aktiebolag utdelad dividend föreslås bli avdragbar från bolagets inkomst.

Arealbeskattningen föreslås bli byggd på lantbruksfastighets poängsumma i stället för nuvarande klassindelning.

Värdet av egen bostad, barnavdragets och grundavdragets storlek,

husbondelönens beräkningsgrund, vad, som skall anses som specialodling, s.k. poängbeskattningsvärde och värdet av s.k. skattekuikmeter föreslås i framtiden bli fastställt av landskapsstyrelsen.

Kommunerna ha under senaste sommar haft tillgång till det preliminära lagförslaget och värdefulla synpunkter ha framförts från olika taxeringsnämnder. Särskilt har Mariehamns taxeringsnämnd nedlagt mycket sakkunnigt arbete på sitt utlåtande, som till väsentliga delar omfattats av landskapsstyrelsen.

Kommunerna uppmanades av landskapsstyrelsen att även utlåta sig om införande av stadganden om gemensamma taxerings- och prövningsnämnder samt om en taxeringsinspektörssyssla. Något intresse för dessa förändringar har ej visats på kommunalt håll och flere kommuner ha ställt sig direkt avvisande till dessa ändringar. Landskapsstyrelsen har ej heller infört några förslag i denna riktning uti sitt lagförslag.

I det följande ges en detaljmotivering, som i allmänhet inskränker sig till att hänvisa till de källor, som i den nu gällande lagstiftningen behandla motsvarande frågor. Beteckningen KL avser därvid kommunallagen för landskommuner och MKL kommunalförvaltningslagen för Mariehamns stad.

Detaljmotivering.

§ 1.

Jämför KL § 5 mom. 2 (9/30) och § 67 KL (29/48).

Statens och landskapets skattskyldighet för inkomst av fastighet, som ej användes för allmänt behov har preciserats. Då byggnad dels använts för allmänt behov, dels uthyrts har tvist uppstått angående skyldigheten att betala skatt på hyresinkomsten. Denna tvistefråga bringas från dagordningen genom den nya lydelsen av 4 mom.

§ 2.

Jämför § 68 KL (9/30). (Taxeringsnämnden i Mariehamn har föreslagit § slopad såsom onödig).

§ 3.

Jämför § 108 KL (29/48).

Hittills har bolagsmans uttag i form av lön återförts och beskattats i bolagets hand. Om ett i kommunen A verksamt bolags delägare arbetat i firman, men bott i kommunen B har denna kommun visserligen sört för honom såsom för övriga kommunens inneånare, men någon skatt har ej tillfallit kommunen B. Förhållandet har i synnerhet för rederibolag varit otillfredsställande. Ett stadgande har införts för att förändra förhållandet.

Bostadsförmånernas uppskattning har varit synnerligen varierande.

-3-

Landskapsstyrelsen föreslår, att kommunernas taxeringsnämnder berättigas göra framställning till landskapsstyrelsen angående värdet av egen eller fri bostad, och att landskapsstyrelsen fastställer de värden, som i varje kommun skola tillämpas (Förslag från Finströms kommun). Över taxeringsnämnds förslag i detta ärende skulle enligt lagförslaget ej anmärkningsskrift kunna inges till landskapsstyrelsen.

Värdet av familjemedlemmarnas arbete till förmån för den skattskyldiges hushåll skulle enligt ett förslag från Saltviks kommun icke få beräknas högre än = inkomstobjektets bruttoinkomst.

Husbondelönen skulle enligt lagförslaget fastställas av landskapsstyrelsen i samband med nettobeskattningsgrunderna för lantbruk. Över taxeringsnämnds förslag, varom kungörelse skulle ske, kunde anmärkning framställas av skattskyldig och insändas till landskapsstyrelsen. Närmare härom i §§ 8, 9 och 11.

§ 4.

Jämför § 109 KL (29/48).

Folkpension skall enligt förslaget vara skattefri.

Beträffande arvoden för riksdagsmänna- och landstingsmännauppgifter samt uppgifter att vara medlem av landskapsstyrelsen har landskapsstyrelsen visserligen ansett att arvoden i princip borde vara skattbara, men att vad som motsvarar vanligt dagtraktamente i vart fall bör vara skattefritt, oberoende om den till arvode berättigade varit rest utom sin hemkommun eller icke. Beträffande kommunala förtroendeuppgifter anser landskapsstyrelsen att all ersättning i form av sammanträdesarvoden fortfarande bör vara skattefri. Om så icke vore fallet skulle antagligen de nu rätt låga sammanträdesarvoden stiga kraftigt inom kort tid, vilket bl.a skulle medföra stegrade kommunala utgifter i form av arbetsgivarens 5 %s andel. Formuleringen är sådan, att exempelvis kommunalnämndsordförandenäs särskilda månadsarvoden alltid skulle beskattas, vilket enligt uppgift icke hittills varit fallet.

5 §.

Jämför § 110 KL (9/30) och § 84 (MKL (22/48)).

I andra mom. p. 1) nämnd omkostnad har maximerats till vad som bort i motsgarande fall betalas åt avlönad person; p. 3) avdrag för arbetsrummets hyra i p. 3 bör givetvis medges, endast om avsevärd inkomst av ifrågavarande arbete deklarerar.

-4-

§ 6.

Jämför § 111 KL (22/30) och § 85 MKL (22/48).

Avskrivning sedan föremål en gång avskrivits till 100 % skulle icke få ske enligt uttryckligt stadgande.

Avskrivningen skulle alltid ske på anskaffningsvärdet, medan gängse värdesprincipen helt skulle utgå. Härom yttrar sig taxeringsnämnden i Mariehamn:

"Nämnden finner inga skäl tala för att olika grader angivas för olika föremål. Däremot torde skäl kunna påvisas för användning av ettdera den ena eller den andra beräkningsgrunden. Avskrivningens reella betydelse ligger däri, att ägaren av ett bruksföremål skall, då detta är förbrukat, med hjälp av den fonderade avskrivningen kunna skaffa sig ett nytt föremål, eller med andra ord att återanskaffningen härigenom tryggas. Denna betydelse får avskrivningen endast om densamma beräknas på föremålets reella värde, d.v.s. på gängse pris. - Ett i beskattningshänseende konsekvent genomfört användande av blott gängse pris som värdegrund vid avskrivning torde dock medföra synnerligen stora svårigheter, då gängse pris i många fall blir svårbestämt och dessutom kan variera i betydande grad från år till år, varigenom bestämmelsen i paragrafens sista mening blir svår och ibland omöjlig att tillämpa. Allmänna bokföringsgrunder och -principer bygga även på en avskrivning beräknad å anskaffningsvärdet, och likaså lägger rikets skattelagstiftning anskaffningsvärdet som grund för avskrivning. Av praktiska skäl och på ovan anförda grunder föreslår nämnden ett konsekvent fasthållande vid anskaffningsvärdet som grund för beräknad avskrivning."

Avskrivningsprocenten för rörlig materiel m.m. föreslås ändrad från 10 till 15 i konformitet med vad i statsbeskattningen gäller. Statsbeskattningens bestämmelse leder till att företagen använda den senare procenten i sin bokföring.

För lastbilar och bussar föreslås nu 25 % och för övriga fordon 20 % i stället för nu gällande 20 % för bilar i yrkestrafik. Det nya stadgandet tillåter exempelvis en yrkesidkare eller tjänsteman, som behöver bil i sin dagliga gärning, att göra avskrivning.

§ 7.

Jämför § 112 KL (29/48).

Dubbelbeskattningen av aktiebolag har länge erkänts vara företagsfientlig. Ett aktiebolag har icke intresse av att erlægga skatt på utbetalad dividend, medan aktieägarens intresse att få lyfta sådan är uppenbart. I denna situation överväger ofta bedömandet till bolagets

förmån och dividenden uteblir. Detta gör att intresset för aktieförvärv minskas till skada icke minst för det samhälle, som är beroende av företagsamhet och de arbetstillfällen denna skapar. Enligt landskapsstyrelsens uppfattning föreligger ingen anledning att i denna sak vänta på huru frågan ordnas i riket. Huvudsaken är att aktiebolagens inkomst beskattas i samma utsträckning som all annan inkomst, men ej heller mera. Förslaget berättigar aktiebolag att från sin inkomst avdraga vad som erlagts i dividender.

Mom. 7, 8 och 9 äro nya, men ha tidigare tillämpats även här i likhet med vad som rikets skattelagstiftning medgivit.

Taxeringsnämnden i Mariehamn har för att underlätta taxeringsarbetet velat att hela p. 4 skulle utgå. Landskapsstyrelsen anser dock icke att punkten enbart för att ernå ett lättare taxeringsförfarande bör utgå. Arbetsgivarnas avgifter enligt denna punkt äro för övrigt icke oväsentliga. Saltviks taxeringsnämnd föreslog att arrende för församlingsjord ej skulle få avdras, men förslaget har ej omfattats. av landskapsstyrelsen

§§ 8, 9 och 10.

Arealbeskattningen utgående från nu tillämpade bestämmelser är icke rättvis. Hela frågan om lantbrukets beskattning omprövas för närvarande i riket. Vad landskapsstyrelsen nu föreslår är icke avsett att bli sista ordet och torde icke komma att leda till full rättvisa. Det föreslagna systemet avser emellertid att till fullo utnyttja den bonitering, som i snar framtid borde bli genomförd i alla landskapets kommuner. Systemet torde dessutom lämpa sig som övergång till ett effektivare beskattningssystem.

Indelningen av odlingsjorden i klasser medför icke rättvisa mellan jordbrukarna inbördes. För att bättre tillvarata boniteringens resultat har landskapsstyrelsen därför i sitt förslag gått in för en poängbeskattning, som möjligast nära följer de på ett lantbruk rådande förhållandena.

Beträffande boniteringen har endast ett allmänt stadgande om att sådan skall ske i kommunerna intagits jämte en hänvisning till den i riket utfärdade förordningen av den 26 februari 1954 om beskattning i landskommunerna (FFS 83/54). Det skulle onekligen tynga lagen onödigt, om alla i sagda förordning ingående stadganden infördes här. Då boniteringen i själva verket utföres enligt sagda förordnings bestämmelser i detta nu, torde det vara mest ändamålsenligt att hänvisa till densamma. Hänvisningen gäller endast de delar av förordningen, som angiva grunderna för boniteringen, medan förordningens stadganden om taxeringsnämndernas på fastlandet uppgifter givetvis icke i landskapet skola följask på grund av denna hänvisning.

Sedan bonitering utförts är lantbruksfastighets hela poängtal känt. Man kan nämligen genom att sammanställa olika ägofigurers poängtal komma till ett dylikt fastighetspoängvärde. Om man tänker sig en fastighet med endast tre ägofigurer av olika bonitet, utvisar ett exempel följande:

Fig. 1 0,5 ha av poängtal 121 (nuvarande kl. I)

Fig. 2 1,5 ha av poängtal 100

Fig. 3 2 ha av poängtal 80.

Fastighetens beskattningspoäng erhålles på följande sätt:

$$0,5 \times 121 \text{ p.} = 60,5$$

$$1,5 \times 100 \text{ p.} = 150,0$$

$$2 \times 80 \text{ p.} = \underline{160,0}$$

Hela fastigheten = 370,5 p.

Nettoavkastningens värde fastställles enligt förslaget sålunda att ägofigurernas sammanlagda poängtal multipliceras med det för året fastställda poängbeskattningsvärdet. Detta poängbeskattningsvärde fastställles enligt förslaget av landskapsstyrelsen, sedan kommunerna haft tillfälle att uttala sig. För detta ändamål skulle det tillkomma landskapsstyrelsen att uppskatta nettoavkastningen i medeltal av en hektar första klass åkerjord (121 p.) med beaktande av bruttoavkastning, omkostnader och avskrivning. För att undvika dubbla avdrag för försäkringspremier och barnbidragspremier har införts bestämmelsen, att dessa icke skola beaktas vid beräkningen av nettoinkomsten. Sedan nettoinkomsten sålunda fastställts erhålles poängbeskattningsvärdet per poäng genom division med 121.

En minoritet inom Landskapsstyrelsen har velat införa ett detaljerat stadgande om huru nettoavkastningen per graderingspoäng skall fastställas av landskapsstyrelsen och föreslagit följande formulering:

"Den beskattningsbara avkastningen per graderingspoäng fastställles årligen av landskapsstyrelsen sålunda, att nettoavkastningen från en hektar åkermark av 121 poängs grad motsvarar producentpriset på 200 kg vete och 200 kg helmjölk i genomsnitt under skatteåret."

Vinningen med ett sådant stadgande vore framförallt att taxeringsgrunderna för åkerå och ängsmark bleve lika lagfästa som för skogsmark och icke såsom hittills beroende av eventuella omröstningar inom landskapsstyrelsen. De föreslagna värdena voro avsedda att som försiktigt beräknade medelvärden, med avseende å både tid och rum, avspegla jordbrukets avkastning, såsom den bl.a. kommer till synes i erbjudna arrenden och priser vid försäljning av åkerjord.

Landskapsstyrelsens majoritet, som icke såg möjligheter föreligga

till att binda nettoavkastningen vid fixerade mängder av någon produkt bl.a. på grund av rådande prissförhållanden, subventionssystem o.dyl., har i stället föreslagit det tidigare nämnda förfarandet enligt samma riktlinjer, som för närvarande gälla.

Återgå vi till det tidigare exemplet, visar den föreslagna beskattningsformen följande resultat:

Landskapsstyrelsen antas vid prövningen av nettoavkastningen från 1 ha åker av 121 poäng (nuvarande kl. I) funnit att avkastningen är 7.260 mark. Poängbeskattningsvärdet är då

$$\frac{7.260}{121} = 60 \text{ mark.}$$

Taxeringsnämnden, som konstaterat att den tänkta fastigheten har ett poängtal om 370,5 poäng, fastställer nu fastighetens nettoavkastning till

$$370,5 \times 60 \text{ mk} = 22.230 \text{ mk.}$$

Nettobeskattning för skogsmarkens del föreslås bli helt i konformitet med rikets kommunalbeskattning, d.v.s. enligt beräknad avkastning per ha, den s.k. skattekubikmetern. Penningvärdet för skattekubikmetern fastställles av landskapsstyrelsen.

Utöver nettoavkastningen föreslår landskapsstyrelsen att vinsten av specialodling skall särskilt beskattas. Såsom specialodling skulle därvid anses odling som ger en väsentligt större nettoavkastning än den av landskapsstyrelsen fastställda nettoavkastningen för 121 poängs åkermark. Under behandlingen diskuterades även möjligheten, att fastställa en procentsats, med vilken odlingens resultat får överstiga sagda beräknade nettoinkomst, för att icke betraktas som specialodling, men stadgandet om väsentlig skillnad ansågs dock giva bättre möjligheter till en skälig beskattning.

Zonindelningsmöjlighet har i lagförslaget icke medtagits, då hittills gällande stadganden härom ej tillämpats. Endast Geta kommun har veterligen utnyttjat möjligheterna till zonindelning. På grund av de numera väl utbyggda vägarna, transporternas ordnande och möjligheterna att avyttra produkter har landskapsstyrelsen ansett zonindelningsbestämmelser onödiga. Landskapsagronomen, som blivit hörd i frågan, har dock ansett, att sådan bestämmelse kunde ingått, då produkternas framställningskostnader äro större i avlägsna orter än närmare centrum. Zonindelning har beträffande skogsmarker ansetts ännu mindre behöfelig än beträffande odlingsjord. Utdrivningskostnaderna för skog i centrum av större åländska kommuner äro vanligen större än motsvarande kostnader i avlägset belägna områden, där avståndet till strand är kortare.

-8-

§ 10.

Jämför § 120 KL (29/48).

§ 11.

Husbondelönen har beskattats mycket varierande i olika kommuner. Enligt landskapsstyrelsens förslag skulle landskapsstyrelsen fastställa grunderna för husbondelönens beskattning, sedan kommunerna haft tillfälle att uttala sig genom taxeringsnämnderna, över dessas förslag skulle ^{få} anmärkning göras till landskapsstyrelsen.

Vid grundernas bestämmande skall kostnaden för legd arbetskraft uppskattas per hektar så att husbondelön icke beräknas för mera än vad en skattskyldig verkligen kan utföra. Härav följer att husbondelön för verkligt kroppsarbete kan beräknas endast till viss gräns, medan för överskjutande areal, som brukas av den skattskyldige, endast skall beräknas ledningsarbete.

§ 12.

Jämför § 121 KL (6/54 och § 27 MKL 5/54).

Grundavdragets och barnavdragets storlek bör, för att enhetliga grunder och inbördes rättvisa skall ernås, fastställas centralt, d.v.s. av landskapsstyrelsen efter vederbörande taxeringsnämnders framställning. Det vore givetvis möjligt att hänföra avlämnandet av dessa och andra i lagförslaget nämnda framställningar från kommunerna till fullmäktiges uppgifter. Landskapsstyrelsen har dock ansett att taxeringsnämnderna lämpligen kunde ombesörja denna detalj. Över taxeringsnämnds förslag i detta ärende skulle anmärkning ej kunna göras av skattskyldig.

§ 13.

Jämför § 122 KL (9/30).

§§ 14-17.

Jämför §§ 84-107 KL (9/30).

§ 18.

Stiliseringen av mom. 1 överensstämmer med bokföringslagens terminologi.

§ 24.

Den föreslagna formuleringen "deklarationens avfattande" avser att taxeringsnämnds medlemmar icke skola vara skyldiga att utskriva deklaration åt deklarationspliktig, som begär handledning.

§ 29.

Mom. 3. Bestämmelsen återfinnes i Lag om inkomst- och förmögenhetsskatt § 95 mom. 3 och taxeringsnämnderna i landskapet Åland torde även i vissa fall hava användning för stadgandet.

Stadgandet torde lika väl kunnaplaceras i § 40 som i § 29 mom. 3.

§ 30.

-9-

Mom. 2. Jämför MKL § 57 mom. 5.

§ 32.

Stiliseringen av mom. 1 första meningen är i huvudsak föreslagen av taxeringsnämnden i Mariehamn, som framåller:

"Enligt den nu gällande formuleringen har medlem av taxeringsnämnd ej rätt att taga kännedom om en deklaration, som behandlats under ett sammanträde, där han varit frånvarande. Ej heller får sekreterare, som ej tillhör nämnden, exempelvis i debiteringslängden införa uppgifter från deklaration, som behandlats under hans ev. frånvaro från ett sammanträde

§ 38.

Jämför § 69 KL (9/30). Enligt förslaget skall alltid särskilda taxeringsnämnd väljas. Jämför § 70 KL (9/30) och § 57 MKL (22/48).

§ 39.

Jämför § 69 KL (9/30) och § 57 MKL (22/48).

Enligt förslaget (som grundar sig på Mariehamns taxeringsnämnds utlåtande) skulle även suppleanter väljas till taxeringsnämnden. Beträffande deras rätt att taga del av deklaration, se § 32.

§ 40.

Jämför § 123 KL (9/30).

§ 41.

Jämför § 124 KL (9/30).

§ 42.

Jämför § 91 MKL (22/48).

§ 43.

Mom. 1: Jämför § 72 mom. 1 KL (9/30).

Mom. 2: Jämför § 92 mom. 1 MKL (22/48).

§ 44.

Mom. 1-3: Jämför § 72 mom. 2-4 KL (9/30).

§ 45.

Jämför § 127 KL (9/30).

§ 46.

Endast hänvisning.

§ 47.

Jämför § 57 mom. 2 MKL (22/48).

§ 48.

Jämför § 92 mom. 2-3 MKL (22/48).

§ 49.

Jämför § 92 mom. 3, senare delen MKL (22/48).

§ 50.

Endast hänvisning.

-10-

§ 51.

Jämför § 98 MKL (22/48).

§ 52.

Jämför § 92 sista mom. MKL (22/48).

Slutstadgandet.

Landskapsstyrelsen, som raknar med att utskottsbehandlingen av detta viktiga lagförslag icke kommer att kunna avslutas innevarande höstsessi har räknat med att lagen icke skall kunna komma att tillämpas före år 1957. Då särskilda yttranden av kommunernas taxeringsnämnder skola ingivas under skatteåret, följer härav att taxering enligt detta lagförslag skulle kunna verkställas först år 1958 för 1957 års inkomster. Lagens ikraftträdande har på grund härav föreslagits ske den 1 januari 1957. För de kommuners del, som ännu vid utgången av år 1957 ej slutfört sin bonitering, har ett stadgande om rätt att med landskapsstyrelsens medgivande tillämpa nugällande arealbeskattning ännu år 1960 medtagits. De kommuner, som ännu ej påbörjat bonitering av åkermark äro Brändö och Föglö. I Sottunga, Kumlinge, Brändö och Geta ha vissa förberedande åtgärder vidtagits, men bonitering är ännu icke utförd i sagd kommuner.

Med hänvisning till förestående motiveringar föreslår landskapsstyrelsen vördsamt att Ålands landsting måtte antaga följande

L a n d s k a p s l a g
om kommunalbeskattning i landskapet Åland.
I enlighet med landstingets beslut stadgas:

Kap. I.

Kommunal skattskyldighet och skattbar inkomst.

§ 1.

Till bestridande av utgifter för vilka kommunens tillgångar ej förslå, äge kommunen fastställa skatter.

Skattskyldig till kommun är envar, som under skatteåret

1) inom kommunen, evad han där bor eller icke, äger eller brukar jord eller innehar annan fast egendom,

2) eller där idkar rörelse, näring eller yrke, såsom ock envar,

3) vilken inom kommunen har eller bör hava sitt bo och hemvist, i förhållande till det antal skattöreh honom genom taxering påförts.

Enahanda skyldighet åligger även menighet, sammanslutning, anstalt eller stiftelse för den inkomst de inom kommunen åtnjuta av fastighet, näring, rörelse eller annan inkomstkälla. Dock är ideell sammanslutning, anstalt eller stiftelse skattskyldig endast för inkomst av fastighet samt av näring och rörelse.

Staten och landskapet äro skattskyldiga för inkomst av lantbruks- och övriga fastigheter till den del dessa fastigheter icke användas till allmänna ändamål samt för halva nettoinkomsten av industriell och annan rörelse, vilken är med privata företag jämförlig. Inkomster, vilka staten och landskapet erhålla från sina skogar, uppskattas enligt de i §§ 8 och 9 omnämnda taxeringsgrunderna; av sålunda uppskattad inkomst anses tre fjärdedelar såsom beskattningsbar inkomst. Skatt skall icke erläggas för arrendeinkomst, som staten eller landskapet erhåller från utarrenderade boställen samt andra dylika lägenheter, ej heller för inkomst från produktiva företag, vilka huvudsakligen äro i verksamhet för tillgodoseende av stats- och landskapsinrättnings behov.

Hustru skall särskilt beskattas för den inkomst, varöver hon enligt lag råder.

Av den skattskyldigas inkomst motsvarar ett belopp av etthundra mark ett skattöre.

§ 2.

Där i lag eller författning är stadgat, att kommunal utskyld skall utgå enligt annan grund än den i § 1 omförmälda eller att vissa från skattskyldighet till kommunen eljest befriade medlemmar skola till fyllande av särskilda behov bidraga, gälle till efter rättelse, vad sålunda är förordnat.

Däremot må kommunen ej besluta någon avvikelse från den i § 1 stadgade grunden för utgörande av kommunala utskylder.

§ 3.

Såsom inkomst, på grund varav skatt skall erläggas, anses med sådan begränsning, som nedan säges, skattskyldigs samtliga årsintäkter i penningar eller penningars värde.

Såsom inkomst från lantbruksfastighet skall anses den enligt 8, 9 och 10 §§ bestämda nettoavkastningen.

Såsom inkomst räknas även

1) vad skattskyldig för sin och sin familjs räkning tillgodogjort sig av avkastningen från näring eller av varor, som han tillverkat eller tillsaluhållit; ävensom utdelning från öppet bolag till den del den motsvarar skäligen lön för den skattskyldiges arbete i bolagets tjänst;

2) dividend eller utdelning, som den skattskyldige uppburit från aktiebolag;

3) den vinst, som affärsföretag kan uppskattas hava av sin inom kommunen bedrivna rörelse, även om densamma utövas genom agentur, avdelningskontor, filial eller annat dylikt organ;

4) vinster av tillfällig natur, därunder inbegripen vinst å icke yrkesmässig avyttring av sådan fast eller lös egendom, som säljaren genom köp eller byte förvärvat, om den fasta egendomen varit i säljarens ägo under mindre än tio år och lösegendomen under mindre än fem år, dock efter avdrag av möjligen liden förlust å andra likartade överlåtelse;

5) förmån, som skattskyldig åtnjutit genom egen eller fri bostad för sig och sin familj beräknad enligt av landskapsstyrelsen på taxeringsnämndernas förslag årligen fastställda grunder; taxeringsnämnd åligger att under skatteåret inom oktober månad tillställa landskapsstyrelsen förslag till grunder för uppskattning av värdet av sådan förmån, varefter detta värde fastställles av landskapsstyrelsen;

6) det arbete, den skattskyldiges hemmavarande barn eller andra familjemedlemmar, hustrun undantagen, utfört till förmån för den skattskyldiges hushåll, därest de icke särskilt beskattas, dock ifråga om envar familjemedlem med beaktande av de avdrag, vilka i §§ 7 och 12 omförmälas samt så att detta värde icke får överstiga vad den skattskyldiges hushåll kunnat avkasta;

7) av trädgård, fiskevatten, betes- och jaktmarker och övriga därmed jämförliga förmåner erhållen nettoinkomst;

8) så ock den skattskyldiges inom lantbrukshushållningen utförda arbete, ledning av arbetet däri inberäknad, uppskattad i penningar till belopp, som för detta arbete bort erläggas åt en avlönad person, såsom i §§ 8, 9 o

11 närmare stadgas.

§ 4.

Såsom inkomst anses icke:

1) vad som förvärvats genom gifterätt, i morgongåva eller fördel av o-skiftat bo, i hemföljd eller genom gåva, arv, testamente eller fideikommiss till make eller arvinge i rätt upp- eller nedstigande led, ej heller sytning eller folkpension; dock räknas såsom inkomst sådant understöd i penningar eller varor, som på grund av åtagande eller annan förpliktelse å bestämda tider erlägges;

2) skadeersättning, däri inbegripet, vad som erhållits på grund av sjuk- eller olycksfallsförsäkring;

3) på grund av liv- eller kapitalförsäkring utfallet kapital; samt

4) stipendium eller reseunderstöd, som utgivits för vetenskapliga eller konstnärliga studier eller vetenskapliga undersökningar, ej heller riksdagsmanna- eller landstingsmannaarvoden och ersättning för ledamotskap i landskapsstyrelsen, till den del dessa arvoden motsvara dagtraktamentes belopp; ej heller sammanträdesarvoden för kommuns fullmäktige, styrelse och nämnder, statens eller landskapets kommittéer eller vad som av staten, landskapet eller annat offentligt samfund anvisats till bestridande av med tillfälligt uppdrag förenade särskilda kostnader.

§ 5.

Vid uppskattning av inkomst må avdrag ske för alla kostnader för inkomstens förvärvande och bibehållande, dock icke för skattskyldigs eller hans familjs levnadskostnader, ej heller förvänta å hans i egen fastighet eller näring nedlagda kapital eller för vad den skattskyldige nedlagt i nybyggnad eller för utvidgande av sin rörelse i maskiner m.m. dylikt.

Såsom omkostnader för inkomstens förvärvande anses även:

1) avlöning, kost och andra förmåner, som skattskyldig utgivit åt i annan av honom bedriven näring än lantbruk använda hemmavarande barn över 16 år, dock ej till högre belopp än vad som för sådant arbete bort erläggas åt annan avlönad person;

2) värdeminskning å byggnader, maskiner, inventarier och andra med dem jämförliga föremål, som använts i skattskyldigs näring;

3) kostnad för utövning av vetenskap och konst samt intellektuella yrken, inberäknat skälig hyra för arbetsrum; samt

4) för klassificering av fartyg reserverade medel, likväl icke till högre belopp än vad skäligen kan antagas vara erforderligt vid årligen skeende avsättning av medel för nämnda ändamål.

§ 6.

Värdeninskning å byggnader, maskiner, inventarier och andra med dem jämförliga föremål, som använts i den skattskyldiges annan näring än lantbruk, skall i det avseende § 5 mom. 2 innehåller, efter rörelsens och föremålens beskaffenhet i form av avskrivning bestämmas till högst följande procenttal av föremålens anskaffningsvärde;

- 1) å administrations- och bostadsbyggnader:
 - av trä 3 %
 - av sten 1 %
- 2) å fabriksbyggnader och kraftstationer:
 - av trä 5 %
 - av sten 3 %
- 3) å ekonomiebyggnader:
 - av trä 6 %
 - av sten 3 %
- 4) å maskiner och ångpannor, kraftöverföringsanläggningar, elektriska ledningar, vatten- och gasledningar. 8 %
- 5) å rörlig materiel, arbetsredskap och verktyg 15 %
- 6) å rörelses inventarier 10 %
- 7) å fartyg:
 - av trä 12 %
 - av järn 10 %
- 8) å lastbilar och bussar 25 %
- 9) å övriga motorfordon 20 %

Finnes icke tillräcklig utredning om anskaffningsvärdet, fastställles detta genom uppskattning.

Har skattskyldig framställt utredning därom, att han på grund av särskilda orsaker borde vara berättigad till större avskrivning, än vad ovan säges, må honom efter prövning beviljas sådant. Sedan föremål till fullo avskrivits, må ytterligare avskrivning icke ske.

§ 7.

Skattskyldig är berättigad att från sin inkomst avdraga:

- 1) för jord, förutom staten och landskapet tillhörig, erlagda legoavgifter;
- 2) ränta å gäld, samt för aktiebolag vad bolaget erlagt i dividender;
- 3) förlust å skattskyldigs näringsverksamhet som icke är att hänföra till kapitalförlust;
- 4) obligatorisk försäkringsavgift samt avgifter, som erlagts till arbetslöshetskassor, ävensom barnbidragspremier;

5) avgifter till pensions-, änke- och pupill- samt annan d.lik kassa, i vilken det på grund av tjänst eller befattning åligger honom att vara delägare.

6) såsom underhållskostnad för fastighet, som icke är lantbruksfastighet, i ett för allt högst 10 procent av den beräknade avkastningen från fastigheten;

7) inhemsk försäkringsanstalt vad anstalten enligt lag bör överföra till ersättnings- eller premiereserv;

8) sparbank eller andelskassa vad banken eller kassan bör erlægga till sparbankernas eller andelskassornas säkerhetsfond;

9) under skatteåret erlagd gottgörelse å köp och försäljning, återbäring av överskott samt års- och omsättningsrabatt.

§ 8.

Såsom lantbruksfastighet skall vid taxeringen anses lägenhet eller del därav, egen eller legd, där lantbruk eller skogsbruk bedrives.

För bestämmande av nettoavkastningen skola lantbruksfastigheternas ägo uppmätas och den odlade marken, till vilken räknas åker, och därmed jämförligt kulturbete, samt naturlig äng klassificeras genom gradering på basen av jordmånen naturliga beskaffenhet och produktionsförmåga samt ägor nas läge, ävensom skogsmarken klassificeras på basen av dess produktionsförmåga enligt grunder, som angivas i rikets förordning om kommunalbeskattning i landskommuner, given den 26 februari 1954.

Beskattningen av odlad mark grundas på lantbruksfastighetens areal, arealens motsvarande poängtal samt det av landskapsstyrelsen fastställda poängbeskattningsvärdet.

Beskattningen av skogsmark grundar sig på skogsmarkens avkastning, uttryckt i skattekubikmeter samt det av landskapsstyrelsen fastställda penningvärdet per skattekubikmeter.

Taxeringsnämnd, som valts för verkställande av följande års taxering, tillhör att före utgången av oktober månad, fatta beslut om förslag till landskapsstyrelsen angående poängbeskattningsvärdet och penningvärdet per skattekubikmeter.

Ett exemplar av taxeringsnämndens beslut angående beskattningsgrunderna skall ofördröjligen tillställas landskapsstyrelsen, och ett annat exemplar på lämpligt ställe inom kommunen framläggas till de skattskyldigas granskning under fjorton dagar, räknat från den dag, då ärendet kungjordes på sätt om kommunala tillkännagivanden är stadgat, denna dag oräknad. Skattskyldig, som ej åtnöjes med taxeringsnämnds beslut, har rätt att däröver göra anmärkning medelst skrivelse, som inom fjorton dagar från den, då beslutet till de skattskyldigas granskning fram

lades, nämnda dag oräknad, skall till taxeringsnämndens ordförande ingivas; dock må anmärkningsskrivelsen jämväl på avsändarens risk inom den föreskrivna tiden till taxeringsnämndens ordförande genom förmedling av postverket i frankerat brev insändas. Ordföranden skall å anmärkningsskrivelsen anteckna, när den till honom ingivits eller inkommit, samt ofördröjligen överstyra densamma till landskapsstyrelsen med biläggande av taxeringsnämndens utlåtande samt utredning av tiden, då taxeringsnämnden beslut framlades till granskning.

På samma gång och i samma ordning skall taxeringsnämnd insända förslag till landskapsstyrelsen angående grunderna för beräkningen av den skattskyldiges inom lantushållningen utförda arbete.

I enahanda ordning tillkommet förslag angående de odlingar, som under påföljande skatteår skola anses såsom specialodlingar, skall tillika av taxeringsnämnden insändas till landskapsstyrelsen.

§ 9.

För beskattningen av odlad mark åligger det landskapsstyrelsen att, oberoende av om anmärkning gjorts mot taxeringsnämnds beslut eller ej, vidtaga sådana ändringar, som äro av nöden, för att beskattningen må bliva riktig och i hela landskapet enhetlig, och därvid fastställa:

1) För det skatteår, under vilket taxeringsnämndernas framställningar tillkommit:

a) för odlad mark ett poängbeskattningsvärde, som utgör en etthundratjugoendedel av den nettoavkastning, som med beaktande av gängse drifts- och underhållskostnader, arbetslöner och skälig värdeminskning beräknas uppstå på en hektar åkermark av etthundratjugoan poängs grad. Vid denna uppskattning skall enligt 7 § 4 p. avdragbara försäkringsavgifter och barnbidragspremier icke beaktas,

b) för skogsmark ett penningvärde per skattekubikmeter, som fastställts med beaktande av samma omständigheter, som vid beräkning av poängbeskattningsvärde,

c) ett arbetsvärde per hektar odlad mark för den skattskyldiges inom lantushållningen utförda arbete med beaktande av kostnaderna för legd arbetskraft samt så, att högst det arbete och ledningsarbete skattskyldig kan utföra blir beskattat.

2) För nästpåföljande skatteår;

de odlingar, som under det kommande skatteåret i landskapet skola anses som specialodlingar varvid som specialodling skall anses odling, vars nettoavkastning väsentligen överstiger den av landskapsstyrelsen enligt punkt 1 a) fastställda nettoavkastningen.

§ 10.

det
Efter/de grunder, enligt vilka inkomsterna för lantbruksfastigheter böra uppskattas genom landskapsstyrelsens beslut blivit fastställda, tillhör det taxeringsnämnden att enligt nämnda grunder och i stöd av de uppgifter, som erhållits av de skattskyldiga eller av taxeringsnämnden på annan väg införskaffats, fastställa envar lantbruksfastighets nettoavkastning:

1) för odlad mark sålunda att ägofigurs areal uttryckt i hektar multipliceras med för densamma gällande poängtal, varefter ägofigurernas sammanlagda poängtal multipliceras med det för året fastställda poängbeskattningsvärdet,

2) för specialodling härutöver vinsten av odling, som enligt landskapsstyrelsens nästföregående år fattade beslut skall anses som specialodling

3) för skogsmark sålunda att skattekubiketers penningvärde multipliceras med skogsmarkens skattekubiketer avkastning enligt följande skatteklasser:

Skatteklass	IA	IB	II	III	IV	V
Skattekubiketer	5,2	4,4	3,3	2,6	1,8	0,7

Har fastighetens avkastning nedgått i följd av frost, översvämning, hagelfall eller annat dylikt, skall detta skäligen beaktas vid uppskattning av inkomsten.

§ 11.

Den skattskyldiges inom lantushållningen utförda arbete skall härutöver uppskattas enligt av landskapsstyrelsen fastställda grunder. Vid skattens bestämmande skall i avseende å minskning beaktas den tid den skattskyldige ägnat sig åt annat förvärvsarbete.

§ 12.

Från skattskyldig persons inkomst skall, i enlighet med vad landskapsstyrelsen för den taxering, som för varje år skall förrättas, besluter, såsom barnavdrag ytterligare avdragas i Mariehamn minst tjugofemtusen och högst femtiotusen mark och i landskommuner minst tiotusen och högst fyrtiotusen mark för varje barn eller adoptivbarn, som han på grund av sin försörjningsplikt under skatteåret försörjt och som före skatteårets ingång icke fyllt sexton år. Då hustru skilt beskattas, må avdraget göras från den makes inkomst, vilken ensam eller huvudsakligen försörjt barnet. För barn, som självt har inkomst, må avdrag göras blott till den del sagda inkomst understiger det av landskapsstyrelsen fastställda beloppet.

Överstiger skattskyldig persons och hans makes sammanlagda inkomst efter i §§ 5, 6 och 7 nämnda avdrag jämte i föregående moment stadgat barnavdrag icke femtiotusen mark, må därifrån, i enlighet med vad land-

skapsstyrelsen på förslag av taxeringsnämnderna för varje år besluter, göras ett grundavdrag i landskommun, med minst femtontusen och högst femtiotusen mark, eller, om inkomsten överstiger femtiotusen mark, ett avdrag motsvarande nämnda belopp, minskat med två procent för varje fulla ettusen mark, varmed inkomsten överstiger femtiotusen mark och i Mariehamns stad med minst trettiotusen och högst åttiotusen mark, eller, om inkomsten överstiger åttiotusen mark, ett avdrag motsvarande nämnda belopp, minskat med fem procent för varje fulla femtusen mark, varmed inkomsten överstiger åttiotusen mark.

Taxeringsnämnd åligger att inom oktober månad inlämna förslag till landskapsstyrelsen om barnavdragets och grundavdragets belopp.

Då äkta makar skola skilt beskattas, skall grundavdraget fastställas på grund av deras sammanlagda inkomst och avdraget göras från den makes inkomst, som haft den större inkomsten.

Har skattskyldig persons skattebetalningsförmåga genom studier, underhåll av nära anförvanter eller till följd av egen eller närstående persons sjukdom, olycksfall eller annan sådan orsak väsentligen nedgått, kan från inkomsten avdragas i landskommun högst femtiotusen mark och i Mariehamn högst sextiotusen mark. Från avliden persons inkomst kan efter prövning avdrag göras eller hans dödsbo beviljas fullständig befrielse från skatt, därest han efterlämnat änka, oförsörjda barn eller andra arvingar, vilka varit beroende av honom för sin försörjning.

Har skattskyldig avlidit, efter det beskattningen verkställts, kunna fullmäktige, om den avlidne efterlämnat änka, oförsörjda barn eller andra arvingar, vilka för sin utkomst varit beroende av hans förvärv och omständigheterna äro särdeles ömmande, på ansökan efter prövning, medgiva delvis eller fullständig befrielse från skattens erläggande.

§ 13.

Har skattskyldig inkomst från flere än en inkomstkälla, skall från inkomsten av varje fastighet, rörelse, näring eller yrke avdragas på samma inkomstkälla sig belöpande, i denna lag till avdrag tillåtna kostnader, arbetslöner, jordlegoavgifter, avskrivningar och räntor. Om för någon inkomstkälla avdraget skulle överstiga inkomsten, vare den skattskyldige i så fall berättigad att verkställa ytterligare avdrag för det sålunda skiljande beloppet från den totala inkomstsumman. Då avdrag är beroende av inkomstens storlek, skall, om den skattskyldige har inkomst i flere kommuner, såsom inkomst anses de i de skilda kommunerna erhållna slutliga inkomsternas sammanlagda belopp.

Förlust, som uppkommit genom icke yrkesmässig avyttring av egendom, får avdragas från vinst, som erhållits genom likartad försäljning.

Kap. II.

Deklarationsskyldighet.

§ 14.

Till ledning vid taxering för den kommunala beskattningen vare, oberoende av medborgarskap, envar, som enligt § 1 är till kommunen skattskyldig, pliktig att till kommunens taxeringsnämnd avgiva deklaration öfver sin inkomst under föregående år.

§ 15.

Skyldighet att avgiva deklaration eller annan uppgift, varom i denna lag stadgas, åligger för hustru mannen, i fall icke hustrun särskilt ska beskattas, för omyndig och under förmynderskap stående person förmyndaren för sådan frånvarande, för vilken godman förordnats, godmannen, beträffande vad han har under sin förvaltning, för oskiftat stärbhus den, som har boet om händer, evad han är delägare eller syssloman samt, där boet skiftat, den, som vid tiden för skiftet förvaltat boet. Avliden persons inkomst deklarerar av den, som enligt lag äger att låta uppteckna boet.

För bolag, andelslag, ekonomiska föreningar och stiftelser åligger deklarationsskyldigheten jämte därmed sammanhängande förpliktelser vederbörande styrelse, förvaltning eller syssloman.

Den, som för frånvaro eller annan orsak är hindrad att deklarerar, vare berättigad att hos taxeringsnämnden anmäla annan person att i sitt ställe fullgöra deklarationen med angivande tillika av tiden för uppdragets varaktighet. Nämnden äger sedermera i allt vad deklarationen rör, hålla sig till ombudet, men stående huvudmannen dock själv äventyret, ifall något i avseende å uppgiftsskyldigheten av ombudet åsidosättes.

§ 16.

Deklaration avgives på heder och samvete. Den avfattas skriftligen medelst ifyllande av blankett, en eller flere, enligt av landskapsstyrelsen fastställda formulär och bör upptaga:

a) den deklarationspliktiges namn, yrke eller verksamhet, boningsort och adress;

b) nog rann uppgift över hans inkomster under den tid beskattningen avser;

c) uppgift, behörigen specificerad, över de avdrag från bruttoinkomsterna, som han yrkar att få räkna sig till godo vid taxeringen, samt om avdraget är beroende av inkomstens storlek, uppgift därom, att han icke haft i annan kommun skattbar inkomst eller, därest han haft sådan inkomst, huru stor denna inkomst i de olika kommunerna är sammanräknad.

För uppgiftspliktig drivit rörelse eller yrkesverksamhet på olika orter eller eljest haft inkomst inom två eller flere kommuner, skall han i

deklarationen tillika angiva, huru enligt hans mening inkomsterna böra i avseende å taxeringen fördelas mellan de särskilda kommunerna.

§ 17.

Angående inkomst från lantbruksfastighet eller annan inkomstkälla, som endast uppskattningsvis kan bestämmas, vare deklarationspliktig skyldig att i stället för sifferuppgifter meddela de upplysningar, som äro av nöden för beräkning av sådan inkomst.

§ 18.

Bolag, andelslag och övriga näringsidkare böra, såframt de enligt gällande lag äro skyldiga att föra bok, jämte deklarationen inlämna bestyrkt avskrift av skatteårets och närmast föregående års balansräkningar ävensom skatteårets resultaträkning, samt specifikation över verkställda avskrivningar å fastighet, inventarier, maskiner och mera dylikt.

Bolag, andelslag och ekonomiska föreningar åligger att därjämte inlämna avskrift av sin revisionsberättelse.

§ 19.

Skattskyldig vare pliktig att, förutom deklaration, på anmaning av taxeringsnämnden meddela de uppgifter och kompletterande upplysningar, som nämnden finner för taxeringen erforderliga. Möter svårighet att avgiva dessa uppgifter skriftligen, vare deklarationspliktig medgivet att själv eller genom ombud göra ifrågavarande meddelanden muntligen, varvid desamma böra av taxeringsnämndens ordförande på blankett införas och av den, som uppgifterna avlämnat, med namnunderskrift bestyrkas under enahanda förpliktelser, som föreligga vid avgivande av deklaration.

§ 20.

På anmaning av taxeringsnämnden åligger det skattskyldig att på tid, som honom av nämnden förelägges, till genomseende av nämnden förete sina affärsböcker, inventeringslängd, kontrakt, skuldsedlar, verifikat, med flere handlingar, som kunna tjäna till ledning vid hans taxering. Granskningen av handlingarna bör, såvitt möjligt ske i den uppgiftspliktiges bostad eller affärslokal.

Taxeringsnämnden kan ock låta edsvuren revisor granska den skattskyldiges bokföring och därur meddela nämnden för taxeringen erforderliga uppgifter. Där uppgiftspliktig det fordrar, är taxeringsnämnden skyldig att iakttaga sådant förfarande.

§ 21.

I nedannämnt avseende äro vederbörande skyldiga att på förfrågan av taxeringsmyndigheterna tillhandahålla desamma eller av dem befullmäktigad person upplysningar, nämligen:

a) statens, landskapets, kommuns eller annan menighets ämbetsverk och

myndighet beträffande vid den anställda personers avlöningsförmåner under nästföregående år; börande, då med tjänstebefattning följt fri kost, boställe, bostad eller lösningsjord eller inkomst av sportler, expedition lösen, bötes- eller beslagsandelar eller andra obestämda eller extra inkomster, sådant särskilt meddelas;

b) allmänt verk samt styrelser för inrättning eller stiftelse, där befattningshavare eller annan ägt utbekomma pension eller understöd, även som styrelse för inhemsk livförsäkrings- eller livränteanstalt samt syssloman för utländsk sådan anstalt, angående beloppet av pension, understöd eller livränta, som under nästföregående år tillkommit viss person;

c) förmyndarnämnd och kommunalstyrelse, angående sammanlagda beloppet omyndigs i förmyndarräkning redovisade inkomst för visst år;

d) envar arbetsgivare i stad eller på landet, beträffande hos honom under nästföregående år tillfälligt eller fast anställd persons avlöningsförmåner under sagda tid med iakttagande i tillämpliga delar av vad ovan under punkt a) är sagt.

Då besvär över taxeringen anförts, vare bolag, banker, bankfilial och agentur ävensom inrättningar liksom ock enskilda personer förpliktade att på anhållan till prövningsnämnd eller av den utsedda personer avlämna upplysningar och bevis för utredande av besvärarendens inkomster.

Ifrågavarande upplysningar böra på åtgärd av beskattningsmyndighet hos vederbörande avhämtas.

§ 22.

Sammanfaller de i § 18 i denna landskapslag omförmälda uppgiftspliktigas räkenskapsår icke med kalenderåret, vare dessa skyldiga att deklarerera samt förebringa i sagda paragraf omnämnd utredning för det räkenskapsår, som avslutats närmast före utgången av det kalenderår taxeringer avses.

§ 23.

Blanketter för deklaration skola genom kommunens försorg och på dess bekostnad avgiftsfritt tillhandahållas de deklarationspliktiga å platser inom kommunens område, vilka av taxeringsnämnden bestämmas.

§ 24.

Envar, som önskar upplysning beträffande sin deklarationsplikt eller sättet för deklarationen, have rätt att för erhållande av handledning vända sig till person, som av taxeringsnämnden därtill förordnats. Denna person vare skyldig att på begäran jämväl biträda deklarationspliktig vid deklarationens avfattande. Ergättning härför må varken betingas eller mottagas.

§ 25.

I § 14 omnämnd deklaration ingives sätningen till taxeringsnämnden eller till av denna därtill utsedda personer inom tid, som av nämnden bestämmes och som skall kommunens medlemmar till kännedom kungöras, så som angående kommunala tillkännagivanden är föreskrivet. Sagda kungörelse bör jämväl innehålla uppgift om: påföljderna av underlåten eller falskt avgiven deklaration, vem eller vilka taxeringsnämnden förordnat att lämna i § 24 omnämnda handledning, var och på vilka tider deklarationsblanketter kunna av deklarationspliktiga erhållas samt till vem deklarationen bör inlämnas.

Deklaration och annan uppgift, som skall avgivas på grund av anmaning, inlämnas direkt till taxeringsnämnden inom tid, som i anmaningen bestämmes.

Tiden för avgivande av deklaration och annan uppgift må på den uppgiftspliktiges anhållan av taxeringsnämnden efter prövning förlämnas.

Över verkställd deklaration vare deklarationspliktig berättigad att erhålla bevis.

§ 26.

Anmaning, som i avseende å fullgörande av deklaration eller annat åliggande enligt denna lag av taxeringsnämnden meddelas uppgiftspliktig, skall vara skriftligen avfattad och av nämndens ordförande undertecknad. Däri bör för övrigt angivas icke allenast den tid, som den uppgiftspliktige för åliggandets fullgörande förelägges, utan även det äventyr han är underkastad, såframt anmaningen ej hörasammes.

§ 27.

Deklaration och annan uppgift, som avgives skriftligen, må jämväl kunna på den uppgiftspliktiges eget äventyr i betalat brev med posten insändas till taxeringsnämnden inom föreskriven tid.

§ 28.

Vid inlämnande eller insändande av deklaration eller annan uppgift vare ej nödigt att bilägga fullmakt eller annan handling till styrkande av att uppgiften avgives av behörig person. Dock bör utredning i nämnda avseende å anmaning förebringas, såframt taxeringsnämnden på grund av särskilda omständigheter prövar sådan vara erforderlig.

§ 29.

Utan hinder därav, att uppgift uteblivit, och med rätt att pröva, i vad mån avgiven uppgift är av den beskaffenhet, att den bör läggas till grund för taxeringen, äger taxeringsnämnden bestämma den skattbara inkomsten.

Då vid försäljnings- eller annat avtal köpeskillingen eller annat vederlag eller tiden för dess erläggande avsevärt avviker ifrån vad på orten

är sed och det framgår, att ett dylikt avtal uppgjorts i avsikt att väsentligen nedbringa den utgående skatten, have taxeringsnämnden rätt, att, med beaktande av alla på saken inverkan^{de} omständigheter, enligt prövning bestämma det pris och den betalningstid, som böra läggas till grund för fastställande av ^{den} beskattning underkastade inkomsten.

Är den av skattskyldig uppgivna inkomsten i jämförelse med andra på samma område och under likartade förhållanden verksamma skattskyldigas årsinkomst eller i jämförelse med hans levnadsstandard uppenbarligen för låg och företer den skattskyldige icke ens på anfordran giltiga skäl för den ringa årsinkomsten är taxeringsnämnd berättigad att efter prövning fastställa beloppet för den beskattningsbara inkomsten.

Läggas avgiven uppgift icke till grund för taxeringen, bör anledningen därtill angivas i taxeringsnämndens protokoll och på begäran meddelas den skattskyldige.

§ 30.

Har i följd av uraktlåten eller oriktigt avgiven deklaration eller annan uppgift något belopp av den skattskyldiges inkomst blivit otaxerat, må sådant inkomstbelopp ännu kunna under något av de nästpåföljande tre åren av taxeringsnämnden, därest förhållandet kommer till dess kännedom, underkastas taxering.

Have enligt § 5 mom. 2 punkt 4 avsatta medel icke tagits i anspråk för klassificering av fartyg, må desamma till den del deras sammanlagda belopp överskrider klassificeringskostnaderna kunna underkastas taxering under något av de efter klassificeringens slutförande nästföljande tre åren.

§ 31.

Har skattskyldig avlidit, drabbe eftertaxeringen dödsboet, som svarar blott med boets tillgångar. Är boet skiftat, må delägare icke åsättas större del av sådan taxering, än som på hans andel i boet sig belöper.

§ 32.

Deklaration och annan uppgift, som avgivits till ledning för taxeringen, må icke delgivas andra än ordinarie medlemmar i taxeringsnämnden och nämndens tjänstemän samt de suppleanter, som deltagit i ärendets behandling samt myndighet, som för prövning och besvär över taxeringen eller för annat ändamål av dem har behov. Ej heller må densamma inom taxerings- eller prövningsnämnd föredragas i vidare mån, än som för deras prövning är oundgängligen nödigt, eller i nämndens protokoll intagas utförligare, än på grund av föreskriften i § 29 mom. 4 påkallas. Nämnden äger, där sådant av vederbörande uppgiftspliktige påyrkas eller skäl därtill eljest föreligger, anförtro granskningen av uppgifterna åt tre av nämndens medlem-

mar, vilka det tillkommer att sedermera meddela nämnden, huruvida sagda uppgifter äro riktiga.

För övrigt åligger det envar, som på grund av tjänst eller offentligt uppdrag tager befattning med deklaration och taxering eller därvid tillkomma handlingar att i obrottslig tystnad hålla, vad honom angående de taxerades inkomster och förmögenhetsförhållanden därigenom blivit kunnigt.

Deck må taxeringslängden ej såsom hemlig betraktas.

§ 33.

Sedan taxering blivit slutförd och prövningsnämnden fullgjort sitt uppdrag, skola avgivna deklarationer jämte till dem hörande handlingar av kommunens styrelse under lås förvaras i minst fem års tid, varefter de sedermera, såvitt desamma icke äro behöfliga i anledning av anförda besvär, anhängiggjort åtal eller för annat särskilt ändamål, enligt nämnda myndigheters prövning må förstöras..

§ 34.

Avgives icke inom utsatt tid deklaration eller annan till taxeringen sig hänförande uppgift eller tillhandahållas icke taxeringsnämnden äskade handlingar eller upplysningar, allt på sätt i §§ 15, 16, 17, 18, 19, 20 och 29 säges, eller äro de meddelade uppgifterna bristfälliga, kan taxeringsnämnden, därest den skattskyldige icke kan förebringa omständigheter, som ursäktat hans försumlighet, utöver inkomstskatten påföra denne en förhöjning därav av högst tjugo procent. Nämnden må, där sådant prövas nödigt, anmana den försumlige att inom förelagd ny tid fullgöra sin uppgiftsplikt.

Hörsammas icke heller denna anmaning, kan den skattskyldige ytterligare påföras en förhöjning av ända till trettio procent av inkomstskatten, såframt han icke förmår anföra laga skäl för sin uraktlåtenhet.

§ 35.

Den, som för att bereda sig eller annan nytta genom avgivande av falsk deklaration eller annan till ledning för taxeringen avsedd uppgift undandragar eller söker att undandraga kommunen skatt, straffes såsom i strafflagen säges.

§ 36.

Tredskas den, som enligt § 21 äger tillhandahålla taxeringsmyndigheterna äskade upplysningar, att fullgöra sin skyldighet härutinnan, vare förfallen till högst tio dagsböter, och förelägge rätten honom, där sådant yrkas, visst äventyr att inom av rätten utsatt tid iakttaga, vad honom uti ifrågavarande avseende åligger.

§ 37.

15

Bryter någon emot den honom på grund av tjänstebefattningar enligt § 32 åliggande tystnadsplikt, stånde ansvar såsom för tjänsteförbrytelse. Yppar annan person olovligen, vad jämlikt sagda paragraf skall hemlighållas, straffes med böter eller fängelse i högst ett år.

Ej må förseelse, som här nämnes, av allmän åklagare åtalas, om icke målsägande angivit densamma till åtal.

Kap. III.

Taxeringsnämnd.

§ 38.

Taxering skall försiggå i början av året näst efter det år förrättningen avser och verkställles av en för sådant ändamål för ett år i sänder tillsatt taxeringsnämnd.

Taxeringsnämnden tillhör att samvetsgrant uppskatta den inkomst varje skattskyldig kan anses under det sistförflutna året hava åtnjutit av fastighet i kommunen, av sin därstädes idkade rörelse, näring eller yrke, och, såframt den skattskyldige inom kommunen har eller bör ha laga bo och hemvist, av lön, pension eller annan inkomstkälla. På grund härav påföres envar skattören. Vid skiljaktighet i meningar röstas efter huvudtal, och vare uppskattning gällande efter de flestas röster. Utfaller rösterna lika, gälle den mening, som länder den taxerade till förmån. Nämnden är beslutför, om minst två tredjedelar av dess medlemmar äro närvarande.

Taxeringsnämnd må för taxeringens verkställande fördela sig å avdelningar och vare avdelning beslutför, där minst tre medlemmar äro närvarande och om beslutet ense. Yppar sig meningsskiljaktighet, hänskjutes ärendet till taxeringsnämndens prövning och avgörande.

§ 39.

Taxeringsnämndens storlek ävensom antalet ersättare fastställles av fullmäktige.

Taxeringsnämnd i landskommun tillsättes av fullmäktige och skall såvitt möjligt utgöras av såväl fastighets- och jordägare, som av näringsidkare och lön- eller pensionstagare.

Taxeringsnämnd i Mariehamns stad tillsättes av stadsfullmäktige och skall i nämnden inväljas idkare av näring eller yrke, lön-, eller pensionstagare samt fastighetsägare.

Ordförande och viceordförande i taxeringsnämnd utses av fullmäktige.

§ 40.

Har uppskattningen av erhållna inkomster från fastighet, näring, rörelse eller yrke utfallit så, att endast ringa eller ingen behållning uppstått, men dylik uppskattning med avseende å beskaffenheten och omfatt-

ningen av den skattskyldiges rörelse icke anses kunna godkännas såsom grund för utgörande av kommunalskatt, tillhör det taxeringsnämnden att efter sorgfälligt övervägande av alla omständigheter, som böra tjäna till ledning vid sakens bedömning, prövningsvis bestämman det belopp, för vilket skattören skönligen skola sådan skattskyldig påföras.

§ 41.

Uppkommer del av skattöre, bör det belopp av inkomst, som skulle gälla för mindre än ett skattöre, från inkomsten uteslutas.

§ 42.

Skattören påföras under följande tre titlar:

- 1) inkomst av hus, tomt och jord;
- 2) inkomst av näring och yrke; samt
- 3) löneförmåner, pension eller annan icke redan nämnd inkomst.

§ 43.

Sedan taxering blivit verkställd i landskommun, skall den däröver upprättade längden tillställas ordförande i kommunalfullmäktige, vilken har att genom kungörelse på kommunens anslagstavla tillkännagiva, på vad ställe densamma kan av dem, som sådant önska, överses och granskas inom fjorton dagar från den tid kungörelsen anslogs. Kungörelsen bör även innehålla underrättelse om dag, då skattskyldig är i tillfälle att emot längden framställa de anmärkningar, till vilka han kan finna skäl.

I Mariehamns stad skall, sedan taxeringen blivit verkställd, den däröver upprättade längden under åtta dagars tid finnas tillgänglig i stads- huset eller å annat lämpligt ställe, för att vederbörande skattskyldiga må kunna av densamma taga kännedom. Härom låte taxeringsnämndens ordförande tillkännagiva på sätt om kommunala meddelanden är stadgat.

Kap. IV.

Om prövningsnämnd och ändringssökande i landskommun.

§ 44.

På dag, som i den i § 43 mom. 1 nämnda kungörelsen angivits, bör längden vid sammanträde av fullmäktige, förstärkta med en fjärdedel av taxeringsnämndens hertill av nämnden utsedda ledamöter, till allmän granskning framläggas, därvid envar lämnas tillfälle att mot längden göra anmärkning, vartill han beträffande den honom ågångna taxeringen finner anledning. Över framställd anmärkning beslute sålunda förstärkte kommunalfullmäktige genast och låte, såvitt anmärkningen godkännes, därav förenledd ändring i längden införa.

Kommun vare dock obetaget att uppdraga prövningen av anmärkningar mot taxeringslängden åt en särskild, av kommunalfullmäktige utsedd prövningsnämnd, vars medlemmar till en fjärdedel av hela antalet böra väljas bland

-17-

ledamöterna i taxeringsnämnden. Är provningsnämnd tillsatt, sammantråde nämnden, sedan den i mom. 1 utsatta granskningstiden förflutit, på tid och ställe, varom kungöres, på sätt om kommunala kungörelser stadgas, för att mottaga och pröva de anmärkningar, som emot taxeringen framställts. Provningsnämndens beslut i varje fråga skall genast efter avgörandet ^{och} offentligen avsägas. Beträffande omröstning, skiljaktighet i meningar/ beslutförhet, gälla för provningsnämnd, vad i § 38 om taxeringsnämnd finnes föreskrivet.

I på ovannämnt sätt tillsatt särskild provningsnämnd utse kommunalfullmäktige ordförande och viceordförande.

§ 45.

Den, som icke nöjes åt beslut av kommunalfullmäktige kompletterade med ledamöter av taxeringsnämnden uti i § 44 angivet ärende eller av provningsnämnd i samma avseende fattat beslut, äger rätt att däröver anföras skriftliga besvär, vilka jämte det överklagade beslutet skola av klaganden själv eller hans lagligen därtill befullmäktigade ombud till länsstyrelsen i landskapet Åland ingivas inom trettio dagar från dagen, då beslut avsagts.

§ 46.

Om besvär över länsstyrelses avgörande i taxeringsbesvär stadgas i § 51.

Kap. V.

Om provningsnämnd och ändringssökande i Mariehamns stad

§ 47.

På samma gång, som taxeringsnämnd väljes, skola stadsfullmäktige jämväl utse så många personer, som motsvara dubbla antalet medlemmar i stadens magistrat för att jämte dessa och ett med magistratens medlemmar lika stort antal personer, som taxeringsnämnden inom sig utvalt, utgöra provningsnämnd.

Vid provningsnämndens sammantråde föres ordet av borgmästaren eller den som hans tjänst handhaver. Yppar sig meningsskiljaktighet, förfares såsom i § 38 mom. 2 är stadgat beträffande meningsskiljaktighet inom taxeringsnämnd.

§ 48.

Inom två veckor efter utgången av de åtta dagar, då taxeringslängden enligt bestämmelserna i § 43 mom. 2 varit framlagd, äger den, som åt taxeringen icke nöjes, till magistraten ingiva skriftlig anmärkning, och överlämnas de inkomna anmärkningarna av magistraten till provningsnämnden, vilken det tillhör att skyhdsamt taga de anmärkta och övriga för densamma kända förhållanden i övervägande samt avgöra, huru många skattören

skola besväranden påföras.

Prövningsnämndens beslut skall å stadshuset eller annat lämpligt ställe hållas för vederbörande tillgängligt under åtta dagar efter den, då härom kungjorts på sätt om kommunala tillkännagivanden är stadgat, kungörelsedagen oräknad.

§ 49.

Den, som icke nöjes åt prövningsnämndens beslut, må däröver anföra skriftliga besvär, vilka jämte det överklagade beslutet skola till länsstyrelsen inlämnas inom trettio dagar, räknat från den, då prövningsnämndens beslut framlagts, sagda dag oräknad; och äger besväranden tillika bilägga besvärsskriften utredning om dagen då prövningsnämndens beslut fattats.

§ 50.

Om besvär över länsstyrelsens avgörande i taxeringsärende stadgas i § 51.

Kap. VI.

Ändringssökande i högsta instans samt verkan av anförda besvär.

§ 51.

I länsstyrelsens utslag får ändring sökas i högsta förvaltningsdomstolen senast före klockan tolv å trettionde dagen efter delfåendet, dagen då sådant skedde likväl oräknad; och lände därvid till efterrättelse, vad om sådant ändringssökande i allmänhet är stadgat, dock sålunda, att besvären även må under besvärstiden till länsstyrelsen inlämnas för att därifrån vidare befordras.

§ 52.

Den, som över taxeringen anført besvär, vare dock pliktig att vid skatteuppbörd erlægga det skatteblopp honom påförts, men är han, såframt besvären godkännas, berättigad att återfå, vad han för mycket erlagt jämte ränta från uppbördsdagen till skattebeloppets återbetalningsdag enligt Finlands Banks under denna tid gällande lägsta diskontranta ävensom ersättning för de kostnader, vilka han haft för sin ändringsansökan, där särskilt skäl ej förefinnes för kommunens befriande från dylik ersättningskyldighet.

Kap. VII.

Särskilda stadganden.

§ 53.

Om debitering och uppbörd av kommunalskatt gäller vad därom är särskilt stadgat.

-19-

Denna landskapslag träder i kraft den 1 januari 1957, dock så att taxering enligt denna lag första gången verkställs år 1958. Genom denna lag upphäves med verkan från den 1 januari 1958 samtliga i landskapslagen om kommunalförvaltning i Mariehamn av den 14 juli 1948 samt i landskapslagen om kommunallag för landskommunerna i landskapet Åland av den 21 augusti 1930 ingående beskattningsstadganden jämte beträffande dem senare fastställda ändringar. Dock må bestämmelserna om arealbeskattning enligt tidigare grunder ~~f~~ fortfarande tillämpas i kommuner, där bonitering ännu icke slutförts, under av landskapsstyrelsen fastställd tid, högst till utgången av beskattningsåret 1960.

Mariehamn den 21 november 1955.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Hugo Johansson.

Landskapssekreterare

Rolf Sundman.